

7. Holt fa szerepe az erdőben

A famatuzsálemek, a lábon álló kiszáradt vagy pusztuló fák, a kidőlt törzsek és a leszakadt ágak – bár sokan nincsenek tudatában – a biológiai sokféleség megőrzése szempontjából a legjelentősebb élőhelyek közé tartoznak.

A fa életciklusának végső szakaszai során az öreg fából elhaló fa, majd holtfa lesz. Ezekhez a folyamatokhoz számos specialista faj kötődik, amelyek kulcsszerepet játszanak az erdő stabilitásának fenntartásában.

A holtfa a biológiai sokféleséget rendkívüli mértékben gazdagítja, de legalább ennyire fontos, hogy kulcsszerepet játszik az erdőben zajló természetes biológiai folyamatok fenntartásában.

A holtfa stabilizálja az erdőt, fenntartja az erdő produktivitását, szén- és tápanyag raktár, és fajok ezrei számára biztosít táplálékot és élőhelyet.

TIPOLÓGIA		KAPCSOLÓDÓ ÉLŐLÉNYEK
Idős élő fák 	Nagyon öreg fák kiülésre és fészkelésre alkalmas hatalmas lombozattal.	Nagy ragadozó madarak, mint pl. szirti sas (<i>Aquila chrysaetos</i>); Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)
	Öreg fákban található üregek	Odúban fészkelők, mint pl. gatyáskuvik (<i>Aegolius funerus</i>) és uráli bagoly (<i>Stix uralensis</i>), denevérek
	Élő fák elhalt részei	Zengőlegyek, bogarak (pl. szarvasbogár, nagy hőscincér) és fakorhasztó gombák
Álló holtfa 	Nagyon öreg fák, melyek nagy ágai kiülő és fészkelőhelyet biztosítanak	Madarak, mókusok, bogarak
	Különböző korú álló törzsek, fokozatosan leváló kéreggel és lehulló ágakkal	Gombák, zuzmók, mohák, harkályok, odúlakó madarak
	Fatönk akkora üreggel, amely a nagy állatok számára megfelelő menedék	Barna medve, vadmacska, hiúz, denevérek
	Fiatal holtfák	Specializálódott gombák, zuzmók, mohák
Fekvő holtfa 	Frissen kidőlt törzsek, kéreggel és gallyakkal	Gombák, bogarak (pl. cincérek), mohák
	Épnekk látszó kidőlt törzsek, a faanyag kezd megpuhulni	Gombák, bogarak, mohák
	Fekvő, megpuhult törzsek, gallyak és kéreg nélkül	Legyek, bogarak, gombák, mohák
	Elkorhadt, széteső fekvő törzsek, részben a földbe süllyedve	Rovarok, gombák, mohák, lágyszárú növények, fák magoncjai
	Teljesen elkorhadt, részben humifikálódott teljesen ellaposodott törzsek	Talajlakó állatok (ikerszelvényesek, ugróvillások), fatetvek, lágyszárú növények
Talajba és vízbe került fahulladék 	Gyökértányérok	Fészkelő madarak, rovarok, kétéltűek, mohák, edényes növények
	Elhalt fák kisméretű darabjai, ágak, gallyak, kéreg	Specializálódott gombafajok (pl. kucsmagombák és csészegombák), az állatok közül pl. ugróvillások és fatetvek
	Folyókba és patakokba került nagyméretű holtfa	Moszatok, baktériumok, vízi gerinctelenek (léglárvák, tegezések), ívó halak

A védett erdőkben az erdők biológiai sokféleségét csak akkor lehet megvédeni, ha a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülnek.

A mérsékeltövi erdőkben anyagforgalmi szempontból a holtfa hosszú távú szénraktárnak tekinthető. A szén az elhalt fákban és az őserdő jellegű erdőkben jobban és hosszabb ideig marad lekötvé, mint az ültetvényekben.

A gazdálkodási szempontból feleslegesnek hitt elemektől (holtfa, cserjék, aljnövényzet, hangyabolyok stb.) megtisztított erdő nem jelenti azt, hogy egészséges. A természetes erdő, sokkal stabilabb, a bolygatásokkal, betegségekkel és az éghajlatváltozással szemben ellenállóbb, megújuló képessége erőteljesebb.

